

אז מה בין "מדריך" ל - "מדריך" בעולם פיתוח ההדרכה?

בעולם פיתוח ההדרכה יש תפקידים שונים. כשאנו מדברים עברית, המושג "מדריך" מכסה הרבה מאוד סוגים של תפקידי הדרכה, וכך גם "מנחה". אבל אם נרצה לייצר שיח אפקטיבי עם עמיתים בחו"ל, יש להכיר את ההבדלים המשמעותיים בין התפקידים. במאמר זה אנסה לסקור את המונחים המקובלים ולתאר את תכולת התפקיד של כל תפקיד.

מושגי יסוד - בעלי תפקיד בעולם ההדרכה:

מפתח-הדרכה

אנשי מקצוע מתחום ההדרכה שתפקידם לבנות את אירוע הלמידה מקצה לקצה, תוך הבנה מלאה של הצרכים שמהם נובעת ההדרכה, הבנת מסגרת הזמן המתאימה וההגיונית מבחינת הארגון, הבנת אילוצי תקציב וטכנולוגיה. בנוסף, הבנת המסרים העיקריים שיש להעביר בהדרכה, צירי הלמידה שיש לבנות סביבם את התכנים והתרגילים, תכנון הזרימה של ההדרכה ומבנה השיעורים עד לרמת מבנה מערכי השיעור, פיתוח תהליכי מדידת הלמידה, קביעת מטרות ויעדים מדידים, פיתוח מערך של הערכת אפקטיביות הלמידה ומעורבות מלאה בהפקת הלקחים שמתבצעת לאחר ההדרכה. תפקידן זה אינו בהכרח מומחה התוכן בנושא של ההדרכה ולא בהכרח ישמש כמדריך בפועל במהלך אירוע הלמידה. אבל הוא כן יעבוד במהלך כל פיתוח אירוע הלמידה בצמוד למנהלים, מומחי התוכן והמדריכים.

מדריך (Instructor)

התפקידן הזה הוא המומחה של החומר הנלמד בהדרכה, מהסוג של "מה שאתם לומדים אני כבר הספקתי לשכוח". ולכן, האינטראקציה שלו עם הלומדים תהיה בעיקר חד-כוונית, כלומר

החלק של מסירת התוכן הוא העיקר בסוג זה של הדרכה. אירוע למידה שמובל ע"י המדריך הזה יהיה בד"כ קצר וממוקד לנושא מסויים. כמו למשל - אופן כיבוי שריפה במשרד על ידי מטפה משרדי. באירועי למידה מורכבים יותר, ניתן למצוא את המדריך הזה בסגל ההדרכה, אבל לא יהיה נכון לבסס את כל הקורס על אדם כזה.

מדריך(Trainer)

התפקידן הזה צריך להכיר את הקורס מקצה לקצה, להבין את הזרימה של הלמידה ואת כל פרטי הפיתוח. אין מדובר בהכרח במומחה תוכן אולם הדמות הזאת צריכה להיות מסוגלת להעביר חלק ניכר מהתכנים של אירוע הלמידה, לאחר לימוד דקדקני והרחבת מידע רלוונטי למקרה של שאלות מתקדמות. לאדם הזה יש תפקיד משמעותי נוסף בתהליך הלמידה והוא לאפשר ללומדים לייצר למידה ולהביא את עצמם לידי ביטוי תוך כדי התהליך. זהו מתווה תקשורת דו-צדדי כמעט מאוזן. האיש הזה צריך להבין כיצד ניתן לחלץ מהלומדים תובנות וסיפורים אישיים, וכן לייצר הזדמנויות לרפלקציה איכותית על התכנים ועל התחושות בעקבות הלמידה.

מנחה(Facilitator)

התפקידן הזה לא צריך להכיר את החומר הנלמד. הכישורים הנדרשים ממנו הם לייצר זרימה של אירוע הלמידה ולאפשר ללומדים להביא את עצמם לידי ביטוי. באמצעות משפטי מפתח, שאלות חכמות וכריזמה, מצופה מהמנחה לגרום לאווירת למידה ולהביא למרכז הבמה את התובנות, הידע והסיפורים האישיים של הלומדים כדי שתיווצר למידה. התקשורת היא לרוב חד-צדדית, בדגש על תכנים שמגיעים מהלומדים ולא מהמנחה.

אז בפעם הבאה שאתם מפתחים אירוע למידה, יש לקחת בחשבון את זהותו של המוביל בפועל של הלמידה. הגדירו לעצמכם מהם מאפייני הלמידה באירוע, ועל בסיס זה תקבעו איזה סוג של מדריך תרצו שיהיה מעורב במימוש ההדרכה וייצור הלמידה. באירוע למידה מורכב, מומלץ מאוד לבנות צוות הדרכה מגוון, סגל איכותי שיכסה את כל סוגי התפקידנים.